

Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ & ΤΣ

Νοέμβριος 2022

Σύνοψη Προγράμματος
«Περιβάλλον και
Κλιματική Αλλαγή 2021-2027»

Σύνοψη Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή 2021-2027»

1. Γενικά στοιχεία

Το Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» της περιόδου 2021-2027 σχεδιάστηκε στο πλαίσιο του Στόχου Πολιτικής 2 (ΣΠ2) του ΕΣΠΑ 2021-2027 για την προώθηση *«μιας πιο πράσινης Ευρώπης με χαμηλές εκπομπές άνθρακα μέσω της προώθησης της μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και μπλε επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων».*

Στρατηγικοί στόχοι του προγράμματος, που ικανοποιούν την αντιμετώπιση αντίστοιχων προκλήσεων για τη χώρα, είναι :

- ⇒ Η προώθηση της ενεργειακής μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας και χρήση ΑΠΕ για ελαχιστοποίηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.
- ⇒ Η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, την πρόληψη και τη διαχείριση κινδύνων που συνδέονται τόσο με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, αλλά και με τις ανθρώπινες παρεμβάσεις στα οικοσυστήματα
- ⇒ Η αστική αναζωογόνηση με έμφαση στο δομημένο και φυσικό αστικό περιβάλλον
- ⇒ Η βιώσιμη πολυτροπική αστική κινητικότητα-μικροκινητικότητα
- ⇒ Η ικανοποίηση των απαιτήσεων του περιβαλλοντικού κεκτημένου της ΕΕ στην διαχείριση των στερεών αποβλήτων και υδάτων, ενσωματώνοντας τις παραμέτρους της κυκλικής οικονομίας, τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την αειφόρο χρήση των φυσικών πόρων.

2. Εφαρμογή της Αρχής της Εταιρικής Σχέσης

Η συμμετοχή των εταίρων ήταν ενεργή σε όλα τα στάδια διαμόρφωσης και κατάρτισης του ΕΠ «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή 2021-2027». Η εταιρική σχέση εφαρμόστηκε στο στάδιο του προγραμματισμού/ σχεδιασμού των πολιτικών και θα εφαρμοστεί περαιτέρω σε επίπεδο διαχείρισης, υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης κατά την ΠΠ 2021-2027.

Ως φορείς εταιρικής συνεργασίας του ΕΠ «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή 2021-2027» νοούνται οι κάτωθι:

- Εκπρόσωποι δημοσίων αρχών, ειδικών υπηρεσιών και επιτελικών δομών υπουργείων και της ΜΟΔ
- Εκπρόσωποι ΕΝΠΕ και ΚΕΔΕ
- Εκπρόσωποι οικονομικών, κοινωνικών εταίρων και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων
- Εκπρόσωποι άλλων ΕΥΔ ΠΕΠ και ΕΠ.

3. Διαπραγμάτευση και διαβούλευση του προγράμματος

- Το πρώτο σχέδιο του Προγράμματος υπό τη μορφή Εννοιολογικού κειμένου καταρτίστηκε τον 4^ο τρίμηνο 2020 και τον 12^ο 2020 τέθηκε σε διαβούλευση στα μέλη της εταιρικής σχέσης του Προγράμματος, τα οποία υπέβαλαν σχόλια και προτάσεις.
- Κατά την περίοδο Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2021 αναρτήθηκε δημόσια ερωτηματολόγιο σχετικό με τις δράσεις του προγράμματος, στο οποίο συμμετείχαν 71 πολίτες. Τα συνοπτικά αποτελέσματα της διαβούλευσης αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Διαχείρισης.
- Τον Απρίλιο 2021 υποβλήθηκε άτυπα στις υπηρεσίες της ΕΕ και στη συνέχεια, στο πλαίσιο της 2^{ης} δημόσιας διαβούλευσης, αναρτήθηκε το πρόγραμμα στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Διαχείρισης για την υποβολή προτάσεων και σχολίων από τους πολίτες.
- Η 1η επίσημη υποβολή του Προγράμματος στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή πραγματοποιήθηκε στις 27.10.2021. Τον Νοέμβριο 2021 αναρτήθηκε εκ νέου δημόσια το Πρόγραμμα προς διαβούλευση.
- Κατά την περίοδο Μάρτιος – Μάιος 2022 βρίσκεται σε δημόσια διαβούλευση η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Προγράμματος.
- Σε συνέχεια της αποστολής των επίσημων σχολίων της Επιτροπής και σε συνεργασία με τους συναρμόδιους φορείς πολιτικής αναδιαμορφώθηκε το Πρόγραμμα και υποβλήθηκε άτυπα στις 29.03.2022.
- Η 2η επίσημη υποβολή του προγράμματος έγινε 29.07.2022, μετά και την έγκριση της ΣΜΠΕ.
- Το πρόγραμμα τελικά εγκρίθηκε από την Ε.Ε στις 26.08.2022.

4. Η Αρχιτεκτονική του προγράμματος

Η αρχιτεκτονική του προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» για την περίοδο 2021-2027 βασίζεται τόσο στην απλοποίηση όσο και στην αποτελεσματική διαχείριση κατά την υλοποίηση. Καθορίζοντας τους στόχους του Επιχειρησιακού Προγράμματος σε επίπεδο Στρατηγικής, οι Άξονες Προτεραιότητας διαμορφώνονται ως εξής:

Σύνοψη Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή 2021-2027»

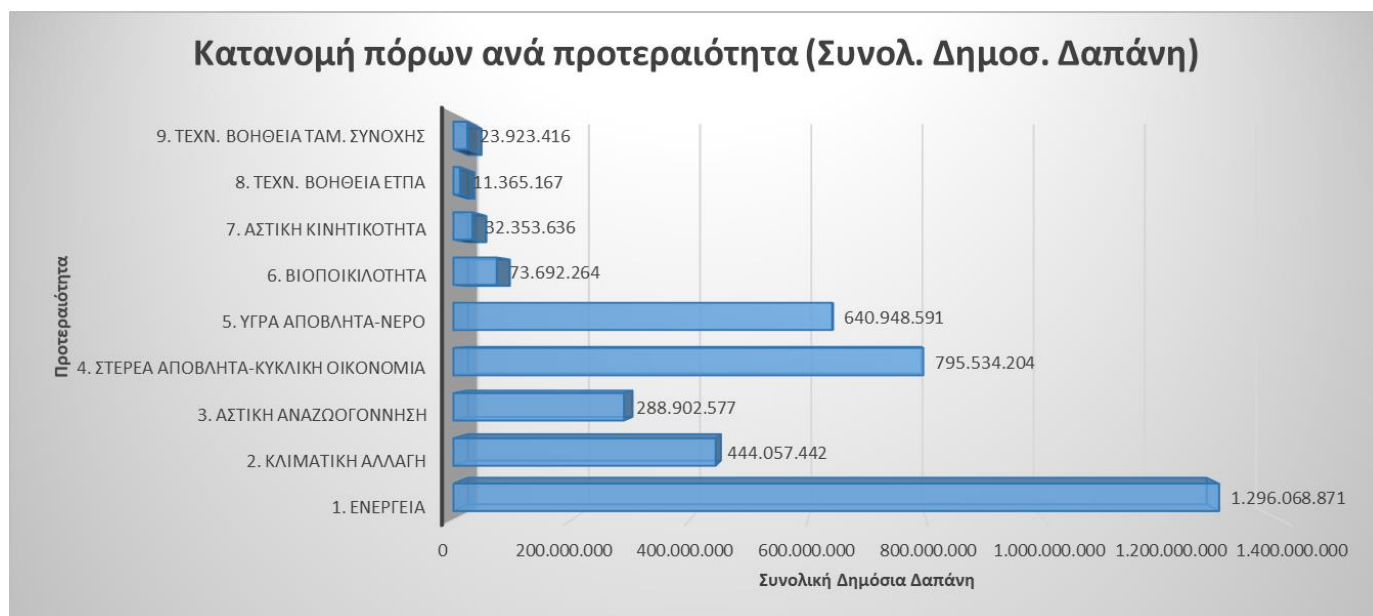
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	<u>Ειδικοί στόχοι:</u>	<u>Ενδεικτικές δράσεις</u>
<p>Άξονας Προτεραιότητας 1 «Ενεργειακή απόδοση - Προώθηση ΑΠΕ - Ενεργειακές Υποδομές» (Πολυταμειακός, ΕΤΠΑ/ Ταμείο Συνοχής)</p>	<p>RSO2.1. Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου</p>	<ul style="list-style-type: none"> · Ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων · ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ (ιδιωτικά κτίρια) · Δράσεις συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης με την κατασκευή ή εκσυγχρονισμό δικτύων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης
	<p>RSO2.2. Προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων βιωσιμότητας που καθορίζονται σε αυτήν</p>	<ul style="list-style-type: none"> · Παραγωγή και χρήση ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας · Δράσεις υπεράκτιων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας · δράσεις αξιοποίησης της γεωθερμικής ενέργειας, καθώς και δράσεις με χρήση βιομάζας
	<p>RSO2.3. Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και συστημάτων αποθήκευσης εκτός του Διευρωπαϊκού Δικτύου Ενέργειας (ΔΕΔ-Ε)</p>	<ul style="list-style-type: none"> · Συστήματα αποθήκευσης ενέργειας · Διασύνδεση νησιών · Έξυπνα συστήματα μεταφοράς και διανομής ενέργειας
<p>Άξονας Προτεραιότητας 2: «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή» (Πολυταμειακός, ΕΤΠΑ/ Ταμείο Συνοχής)</p>	<p>RSO2.4. Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, και της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα</p>	<ul style="list-style-type: none"> · Έργα αντιπλ/κής προστασίας · Έργα αντιδιαβρωτικής προστασίας ακτών λόγω ανόδου της θαλάσσιας στάθμης · Έργα πράσινων υποδομών (πράσινη στέγη, κήποι βροχής, συλλεκτήρες φυσικού φιλτραρίσματος νερού) · Δράσεις πρόληψης και διαχείρισης δασικών πυρκαγιών (διαχ/κά σχέδια κλπ)
<p>Άξονας Προτεραιότητας 3: «Αστική Αναζωογόνηση» (Πολυταμειακός, ΕΤΠΑ/ Ταμείο Συνοχής)</p>	<p>RSO2.7. Ενίσχυση της προστασίας και της διατήρησης της φύσης, της βιοποικιλότητας και των πράσινων υποδομών, μεταξύ άλλων σε αστικές περιοχές, και τη μείωση όλων των μορφών ρύπανσης</p>	<ul style="list-style-type: none"> · Έργα πράσινων και μπλε υποδομών (GBI) · Έργα απορρύπανσης μολυσμένων αστικών και περιαστικών περιοχών · Συστήματα παρακολούθησης και ελέγχου ατμοσφαιρικής ρύπανσης και θορύβου αστικών περιοχών
<p>Άξονας Προτεραιότητας 4: «Ολοκληρωμένη Διαχείριση Αποβλήτων - Μετάβαση στην Κυκλική Οικονομία» (Ταμείο Συνοχής)</p>	<p>RSO2.6. Προαγωγή της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία και σε μία αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομία</p>	<ul style="list-style-type: none"> · Σύγχρονες Μονάδες Ανάκτησης Ανακύκλωσης (ΜΑΑ) · Μονάδες κομποστοποίησης (ΜΕΒΑ) · Δράσεις Κυκλικής Οικονομίας (δράσεις χωριστής συλλογής και μεταφοράς στην πηγή βιοαποβλήτων και λοιπών ανακυκλώσιμων υλικών, δράσεις κυκλικής επιχειρηματικότητας, κ.λπ.)

Σύνοψη Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή 2021-2027»

<p>Άξονας Προτεραιότητας 5: «Διαχείριση Αστικών Λυμάτων και Υδάτινων Πόρων» (Ταμείο Συνοχής)</p>	<p>RSO2.5. Προαγωγή της πρόσβασης στην ύδρευση και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού</p>	<ul style="list-style-type: none"> · Ολοκλήρωση έργων αστικών λυμάτων οικισμών Γ' προτεραιότητας (τμηματοποιημένα έργα) · Δράση «Εξοικονομώ στην Αποχέτευση» · 4 πιλοτικές δράσεις ολιστικής διαχείρισης του δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης (Υγροβιότοπος Έβρου – Αλεξανδρούπολη, Κορινθιακός κόλπος, Κασσάνδρα Χαλκιδικής, Ρέθυμνο)
<p>Άξονας Προτεραιότητας 6: «Προστασία της Βιοποικιλότητας» (ΕΤΠΑ)</p>	<p>RSO2.7. Ενίσχυση της προστασίας και της διατήρησης της φύσης, της βιοποικιλότητας και των πράσινων υποδομών, μεταξύ άλλων σε αστικές περιοχές, και τη μείωση όλων των μορφών ρύπανσης.</p>	<ul style="list-style-type: none"> · Καθορισμός στόχων διατήρησης για τις υπολειπόμενες περιοχές κοινοτικού ενδιαφέροντος · Ολοκλήρωση των Σχεδίων δράσης, ειδών και Οικοτόπων και των Σχεδίων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών · Υποστήριξη του νέου μοντέλου διοίκησης και διαχείρισης των περιοχών Natura · Ολοκλήρωση της Χαρτογράφησης Θαλάσσιων οικοτόπων
<p>Άξονας Προτεραιότητας 7: «Βιώσιμη πολυτροπική αστική κινητικότητα» (ΕΤΠΑ)</p>	<p>RSO2.8. Προώθηση της βιώσιμης, πολυτροπικής αστικής κινητικότητας, ως μέρος της μετάβασης σε μία οικονομία καθαρών μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα</p>	<ul style="list-style-type: none"> · Δημιουργία ποδηλατοδρόμων και δικτύου ποδηλατοδρόμων · Ενίσχυση της χρήσης ηλεκτρικών κοινόχρηστων ποδηλάτων πόλης και ψηφιακών εφαρμογών υποστήριξης των χρηστών καθώς και πιλοτικές δράσεις μικροκινητικότητας
<p>Άξονας Προτεραιότητας 8: «Τεχνική Βοήθεια» (ΕΤΠΑ).</p>		<ul style="list-style-type: none"> · Πληροφόρηση και επικοινωνία · Εκπαίδευση και συμβουλευτική υποστήριξη εμπλεκόμενων φορέων · Αξιολόγηση, εκπόνηση ή επικαιροποίηση μελετών και σύνταξη φακέλων μεγάλων έργων · Συλλογή δεδομένων · Ενίσχυση της ικανότητας των αρχών του κράτους μέλους, των δικαιούχων και των οικείων εταιρών.
<p>Άξονας Προτεραιότητας 9: «Τεχνική Βοήθεια» (Ταμείο Συνοχής).</p>		<ul style="list-style-type: none"> · Πληροφόρηση και επικοινωνία · Εκπαίδευση και συμβουλευτική υποστήριξη εμπλεκόμενων φορέων · Αξιολόγηση, εκπόνηση ή επικαιροποίηση μελετών και σύνταξη φακέλων μεγάλων έργων · Συλλογή δεδομένων · Ενίσχυση της ικανότητας των αρχών του κράτους μέλους, των δικαιούχων και των οικείων εταιρών.

Σύνοψη Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή 2021-2027»

Η κατανομή των πόρων ανά άξονα προτεραιότητας αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα :

Η κατανομή των πόρων ανά ταμείο αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα :

5. Εμβληματικά Έργα Στρατηγικής σημασίας

- ⇒ Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα – Πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ»
- ⇒ Αντιπλημμυρική θωράκιση της Χώρας
- ⇒ Ολοκλήρωση Οικολογικού Πάρκου στο Φαληρικό Όρμο
- ⇒ Προσαρμογή των υφιστάμενων ή / και των εν εξελίξει Μονάδων Μηχανικής – Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΕΑ) ή/ και η δημιουργία νέων Μονάδων, ως σύγχρονες Μονάδες Ανάκτησης και Ανακύκλωσης (RRF) οι οποίες θα επεξεργάζονται διακριτά συλλεγόμενα βιολογικά απόβλητα, καθώς και διακριτά συλλεγόμενα ανακυκλώσιμα απόβλητα (πλαστικό, μέταλλο, χαρτί/χαρτόνι, γυαλί κλπ.), όπως προβλέπεται από τον εθνικό σχεδιασμό και σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/851, καθώς και υπολειμματικά σύμμεικτα, τα οποία θα βαίνουν, σταδιακά, μειούμενα μέχρι το 2035 σε ένα τελικό ελάχιστο ποσοστό.
- ⇒ Πρωτοβουλία “GR-eco Islands”
- ⇒ Δημιουργία ποδηλατικών διαδρόμων και δικτύου τους
- ⇒ Ολοκλήρωση Μονάδων Επεξεργασίας Αστικών Στερεών Αποβλήτων με γνώμονα την Κυκλική Οικονομία
- ⇒ Υλοποίηση έργων ύδρευσης με παρεμβάσεις αποκατάστασης της κακής ποιότητας των δικτύων υποδομής, ιδίως σε μεγάλες πόλεις
- ⇒ Ενεργειακή Αναβάθμιση σημαντικών Δημόσιων και Ιδιωτικών κτιρίων, καθώς και Νοσοκομειακών Μονάδων σε μεγάλες Πόλεις
- ⇒ Ενεργειακή μετάβαση των νησιών σε «καθαρές» μορφές ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης και της ηλεκτροκίνησης, αξιοποίηση εγχωρίων ενεργειακών πηγών και ενίσχυση της διασύνδεσης μεταξύ τους ή με το ηπειρωτικό σύστημα